

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 350/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditsa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **MedSynthesis s.r.o.**, Bratislavská cesta 4303, Komárno, IČO 47 547 243, zastúpenej LEGAL & CORP s. r. o., Gajova 11, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave (pôvodne Krajského súdu v Bratislave) v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/285/2021 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/285/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Správnemu súdu v Bratislave **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/285/2021 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **800 eur**, ktoré jej **j e** Správny súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Správny súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 350/2024-13 z 25. júla 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal správne mu súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadost'učinenie 8 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej s'ťažnosti, jej príloh a predloženého súdneho spisu vyplýva, že s'ťažovateľka sa správnou žalobou doručenou 15. októbra 2021 pôvodne krajskému súdu a vedenou pod sp. zn. 1S/285/2021 domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) č. 1001401/240420/2021 zo 16. augusta 2021 v spojení s rozhodnutím Colného úradu Bratislava, oddelenia colných taríf č. 176918/2020 z 23. apríla 2021 o zrušení záväznej informácie o nomenklatúrnom zatriedení tovaru značky SK BTI 537002/20/311.

3. Správny súd, na ktorý od júna 2023 prešiel výkon súdnictva z krajského súdu, vo veci s'ťažovateľky dosiaľ nerozhodol (ani neprávoplatne).

II.

Argumentácia s'ťažovateľky

4. S'ťažovateľka namieta celkovú dĺžku napadnutého konania a dôvodí, že správny súd (pôvodne krajský súd) od posledného procesného úkonu z 24. januára 2022, t. j. zaslania výzvy na vyjadrenie, nevykonal v napadnutom konaní žiadny úkon, teda viac ako 29 mesiacov. S'ťažovateľka a ani žalovaný žiadnym spôsobom svojím konaním neprispeli k prietáhom v napadnutom konaní, splnili si svoje povinnosti, či už v zákonnej lehote, alebo v lehote stanovenej súdom, nežiadali ani o predĺženie lehoty na vykonanie úkonu.

5. Berúc do úvahy dobu trvania napadnutého konania bez toho, aby správny súd meritórne rozhodol, s'ťažovateľka žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

6. Predsedníčka správneho súdu vo svojom podaní zo 7. augusta 2024 poukázala na organizačné zmeny súvisiace s novým usporiadaním všeobecných súdov, tzv. novú súdnu mapu. V súvislosti s podanou ústavnou s'ťažnosťou požiadala o vyjadrenie sudcu spravodajcu, ktorý taktiež poukázal na tzv. novú súdnu mapu a s ňou spojené prerozdelenie množstva spisov, pričom „veci sú vybavované postupne podľa poradia nápadu, teda od najstarších vecí s výnimkou vecí, ktoré sa v zmysle zaužívanej súdnej praxe správnych súdov vybavujú obligatórne prednostne. Z obsahu spisu vedeného pod sp. zn. BA-1S/285/2021 vyplýva, že 13.12.2021 bol žalobcovi vyrubенý súdny poplatok za správnu žalobu a žalovaný bol vyzvaný na vyjadrenie sa k správnej žalobe a predloženie administratívneho spisu. Predmetná výzva bola žalovanému doručená 03.01.2022. Žalovaný sa k podanej správnej žalobe vyjadril dňa 20.01.2022 a dňa 24.01.2022 súdu predložil administratívny spis. Vyjadrenie žalovaného bolo dňa 24.01.2022 doručené žalobcovi, s tým že má možnosť sa k nemu vyjadriť v lehote 15 dní. Dňa 08.02.2022 žalobca zaslal súdu repliku k vyjadreniu žalovaného, ktorú repliku súd dňa 21.02.2022

doručil na vedomie žalovanému. Žalovaný doručil súdu dňa 24.02.2022 dupliku, ktorú súd dňa 11.07.2024 doručil právnenému zástupcovi žalobcu na vedomie.“

7. S uvedeným vyjadrením sa predsedníčka správneho súdu stotožnila a vzhľadom na časovú náročnosť rozhodovania požiadala ústavný súd o jeho zohľadnenie. Aktuálne má správny súd z celkového počtu 44 miest sudcov obsadených len 33 miest, z ktorých 30 je aktívnych, pričom k 1. júnu 2023 prevzal 5 766 nerozhodnutých vecí.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstata námietok sťažovateľky je založená na tvrdení, že doterajšia ochrana jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote nie je zavinením správneho súdu (pôvodne krajského súdu) v napadnutom konaní dostatočne rýchla a účinná.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

11. Pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie už citovaných práv vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 118/2019).

12. K vzniku zbytočných prietahov v konaní pred všeobecným súdom môže pritom dôjsť nielen jeho nečinnosťou, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria

prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

14. Pri posudzovaní prvého kritéria, a to zložitosti veci, predmetom napadnutého konania je preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy (finančného riaditeľstva). Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že uvedené spory tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, konkrétne správnych súdov a nemožno ich po právnej ani skutkovej stránke hodnotiť ako zložité. V kontexte uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že ani samotný správny súd právnu alebo skutkovú zložitost' veci nenamietal.

15. Druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľky ako strany napadnutého konania. Ústavný súd nezistil také správanie sťažovateľky, ktoré by prispelo k vzniku zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní.

16. Tretím hodnotiacim kritériom je postup správneho súdu v napadnutom konaní. Z predloženého súdneho spisu a vyjadrenia sudcu spravodajcu vyplýva, že žaloba sťažovateľky bola pôvodne vo veci príslušnému krajskému súdu doručená 15. októbra 2021. Následne vykonal pôvodne krajský súd prvotné úkony (vyrubenie súdneho poplatku, výzvy na vyjadrenie a predloženie administratívneho spisu), a to od decembra 2021 do februára 2022. Vyjadrenie žalovaného doručené súdu 24. februára 2022 doručil správny súd následne sťažovateľke až po uplynutí 2 rokov a 5 mesiacov, a to 11. júla 2024. Od uvedeného úkonu ostal správny súd vo veci sťažovateľky nečinný.

17. Obranu spočívajúcu v poukazaní na nadmernú zaťaženosť správneho súdu nemožno akceptovať vzhľadom na konštantnú judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nie je pomenovanie príčin priet'ahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k účastníkom konania, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu (III. ÚS 189/2023). Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter, a preto akékoľvek problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu účastníka konania (III. ÚS 471/2023), a to napriek subjektívnemu porozumeniu predmetným okolnostiam a ich citlivému vnímaniu ústavným súdom.

18. Po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľky, postupu správneho súdu (pôvodne krajského súdu) poznamenaného nečinnosťou ústavný súd dospel k záveru, že v postupe správneho súdu došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj

právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

19. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

20. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru správnym súdom (pôvodne krajským súdom), prikázal správne súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

21. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04, tiež judikatúra ESĽP, a to rozsudok z 19. 1. 2010 vo veci Zongorová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 28923/06 a rozsudok ESĽP zo 7. 7. 2009 vo veci Durech a ďalší proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 42561/04). Ústavný súd posudzoval dĺžku napadnutého konania, predmet sporu, správanie sťažovateľky a význam sporu pre sťažovateľku. V rozhodovacej činnosti ústavného súdu prevláda názor, že deklarovanie porušenia základných práv, príkaz konať a náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok.

22. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť správneho súdu (pôvodne krajského súdu) v napadnutom konaní doplnil ústavný súd ochranu aj o finančné zadost'učinenie, limitujúc jeho výšku na 800 eur (bod 3 výroku nálezu); návrhu na priznanie vyššej sumy nevyhovelo výrokom 5 nálezu.

VI.

Trovy konania

23. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia.

24. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľke v rozsahu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2024 predstavuje sumu 343,25 eur a režijný paušál v roku 2024 sumu 13,73 eur. Ústavný súd teda sťažovateľke priznal náhradu za dva úkony právnej služby zvýšenú o 20 % daň z pridanej hodnoty, celkovo teda vo výške 856,75 eur (bod 4 výroku nálezu).

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2024

Libor Duľa
predseda senátu